

**LEGIONOWSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, INNYCH UZALEŻNIEŃ I
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2013**

I. Wprowadzenie

1. Podstawa prawna

Legionowski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem”, opracowano w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii² oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie³.

Wymienione ustawy ściśle określają kierunki polityki państwa i samorządu lokalnego wobec problemu uzależnień i przemocy w rodzinie na poziomie społeczności lokalnych.

Program opracowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015⁴, w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016⁵. Część zawartych w nim działań zbieżnych jest z celami określonymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego⁶. Program stanowi odzwierciedlenie lokalnego zapotrzebowania na działania mające na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i problemowym, w tym związanych ze spożyciem alkoholu i zażywaniem narkotyków, a także, dzięki oparciu w wytycznych w pozostałych programach o charakterze krajowym, staje się narzędziem profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z innymi uzależnieniami i zachowaniami społecznie nieakceptowanymi.

2. Główne cele programu

Program, stanowiący część strategii integracji i polityki społecznej Gminy Legionowo, w szczególności:

- diagnozuje skalę problemów na terenie gminy,

1 Tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 j.t.

2 Tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 124 j.t.

3 Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.

4 Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, http://www.parpa.pl/images/file/NP%202011_2015.pdf, stan na dzień 4.05.2012r.

5 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 (Dz.U. z 2011r. Nr 78, poz. 428).

6 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24, poz. 128).

- określa zadania i przyporządkowuje im działania formułowane w oparciu o dostępne zasoby,
- wskazuje narzędzia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami,
- wskazuje podmioty odpowiedzialne za realizację,
- określa źródła ich finansowania.

Całokształt prowadzonych przez Gminę Legionowo działań, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotycznych i innych uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych, wynika z zadań nałożonych na gminy przez odpowiednie ustawy⁷. Zadaniami tymi są, w szczególności:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – realizowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Legionowo;
3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotycznych i innych.

W celu prawidłowego wykonywania swoich zadań, Gmina Legionowo, poprzez Program, ustala na rok 2013, następujące cele strategiczne, których osiągnięcie ma zapewnić efektywne i skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień w Legionowie i podnoszenie jakości życia społecznego poszczególnych mieszkańców, jak i całej społeczności lokalna.

1. Zapobieganie powstawania problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych podejmowanych zachowań ryzykownych, szczególnie przez dzieci i młodzież.
2. Niwelowanie zachowań problemowych i ryzykownych osób sięgających po środki psychoaktywne.
3. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych (przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która stosowana jest szczególnie wobec słabszych członków rodziny).
4. Budowanie procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.
5. Zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami życiowymi przez mieszkańców miasta.
6. Promocja pozytywnych treści społecznych i wartości życiowych.
7. Promocja zdrowego stylu życia.
8. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
9. Kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
10. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
11. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
12. Edukacja psychologiczna i społeczna – informowanie o szkodliwości środków i substancji psychoaktywnych.
13. Zwiększanie kompetencji wychowawców i nauczycieli w zakresie pracy z podopiecznymi oraz kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.

⁷ Patrz: Art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo, który realizuje działania programowe wraz z pozostałymi pracownikami Wydziału, we współpracy z szeregiem podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów patologii społecznych, zlokalizowanych zarówno na terenie Miasta, jak i na terenie kraju.

4. Adresaci Programu

Adresatami programu są: dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), rodzice, osoby z problemami dysocjalnymi, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, psycholodzy, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała społeczność lokalna.

5. Źródła i zasady finansowania

1. Źródłem finansowania zadań są przede wszystkim środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gromadzone na Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi Dział 851, Rozdział 85154 oraz Funduszu Zwalczenia Narkomanii Dział 851, Rozdział 85153.
2. Zgodnie z art 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustala się wynagrodzenie dla członka MKRPA. Wynagrodzenie wynosić będzie 18% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2012r., które przysługuje na podstawie listy obecności członków Komisji, za udział w posiedzeniu, mającej na celu motywację osób nadużywających alkoholu lub współuzależnionych oraz za udział w posiedzeniu wyjazdowym tj. kontroli (wizytacji) punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Legionowie.

6. Ogólne założenia metodologiczne

Konstruowanie lokalnych programów przeciwdziałania uzależnieniom wymaga posługiwania się określoną terminologią, spójną z tą, jaka obecnie występuje w programach narodowych oraz literaturze fachowej. Jedynie poprzez poruszanie się w obrębie tego samego obszaru pojęć i definicji, możliwe jest konstruowanie programów lokalnych spójnych z wytycznymi ogólnokrajowymi, a dzięki temu prowadzenie skutecznej polityki rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

Czynniki modelowane za pomocą narzędzi profilaktycznych

- ♦ **Czynniki ryzyka** - mogące stanowić źródło patologii społecznych to między innymi: zaburzenia więzi (zwłaszcza uczuciowej) pomiędzy rodzicami i dziećmi, wysoki poziom konfliktów w rodzinie (w tym między rodzicami), zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, brak dyscypliny i kontroli lub nadmierna kontrola i dyscyplina, tolerancja rodziców, wychowawców, społeczeństwa np. sprzedawców napojów alkoholowych, wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, rodzice jako wzorce nieprawidłowych zachowań (picie, palenie, agresja, niewłaściwe zachowania), dostępność narkotyków, wpływ reklamy alkoholu na świadomość dzieci i młodzieży.
- ♦ **Czynniki chroniące** - które bezwzględnie należy wzmacniać: silna, pozytywna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, regularne praktyki religijne, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do

pozytywnej grupy.

Poziomy oddziaływań profilaktycznych w Legionowie

Szkody wynikające z podejmowania zachowań problemowych powodują konsekwencje w postaci zmian zdrowia fizycznego, psychosomatycznego, psychologicznego, emocjonalnego.

Kryteria doboru to:

- **Grupa niskiego ryzyka** – osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych,
- **Grupa podwyższonego ryzyka** – osoby, które podjęły choć jedno zachowanie ryzykowne – są po inicjacji, u których ponadto obserwujemy liczne czynniki ryzyka.
- **Grupa wysokiego ryzyka** – osoby, u których zachowania są głęboko utrwalone i które odczuwają poważne negatywne konsekwencje (zdrowotne i społeczne) swoich zachowań ryzykownych (uzależnieni).

Poziomy profilaktyki w Legionowie

- **Profilaktyka uniwersalna (pierwszorzędowa)** – skierowana do grupy niskiego ryzyka.

Są to działania kierowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka.⁸ Głównym terenem działań jest szkoła. Realizatorzy to przede wszystkim nauczyciele wspierani przez psychologów, pedagogów.

- **Profilaktyka selektywna (drugorzędowa)** - skierowana do grupy podwyższonego ryzyka.

Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego wystąpienia problemów alkoholowych i/lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego.⁹

Realizatorzy to przede wszystkim terapeuci, socjoterapeuci, doradcy rodzinni, mediatorzy rodzinni. Zajęcia odbywają się najczęściej w poradniach terapeutycznych, w ramach profilaktycznych programów pracy środowiskowej, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych.

- **Profilaktyka wskazująca (trzeciorzędowa)** - skierowana do grupy wysokiego ryzyka.

Działania profilaktyczne nakierowane są na osoby, u których można stwierdzić objawy problemów związanych z uzależnieniami lub inne zaburzenia zachowania, wynikające z czynników wewnętrznych (zaburzeń psychicznych) lub zewnętrznych (np. przemoc domowa, agresja w szkole). Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, minimalizacja szkód, umożliwienie osobie chorej powrotu do satysfakcjonującego życia wolnego od środków psychoaktywnych i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Realizatorzy to przede wszystkim psychologowie, psychoterapeuci, pracownicy socjalni i lekarze.

Strategie działań stosowane w Legionowie

1. Strategia informacyjna (na każdym poziomie zagrożeń), której celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru (strategia stosowana będzie wyłącznie jako element całościowego programu).

⁸ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, str.7.

⁹ Ibidem.

2. Strategia edukacyjna (na każdym poziomie zagrożeń), która pozwala na rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.

3. Strategia alternatyw (na każdym poziomie zagrożeń) jako pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stworzenie możliwości zaangażowania się w pozytywną działalność (strategia stosowana jest na naszym terenie od przeszło 10 lat w formie profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, programów profilaktycznych na wyjazdach rekreacyjnych podczas wakacji i ferii, podczas akcji otwartych boisk.

4. Strategia interwencyjna (na drugim i trzecim poziomie profilaktyki) stosowana wobec osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych, udzielanie pomocy specjalistycznej (strategia realizowana poprzez funkcjonowanie samorządowych punktów profilaktycznych i wspieranie funkcjonowania placówek terapeutycznych).

5. Strategia zmniejszania szkód (dla grupy najwyższego ryzyka), której celem jest zmniejszenie szkód indywidualnych i społecznych (kierowanie na detoksykację).

Ewaluacja skuteczności programów profilaktycznych

W miarę możliwości zastosowane zostaną trzy poziomy badania efektywności prowadzonych działań:

1. Ewaluacja procesu (jak zrealizowano program, czy udało się go zrealizować, kto brał w nim udział, ilu było uczestników, które elementy były dobrze przyjęte, które nie i dlaczego).

2. Ewaluacja wyniku (czy zrealizowano cele zakładane w programie krótko i długoterminowe).

3. Ewaluacja wpływu (czy program wpłynął nie tylko na uczestników, ale na otoczenie odbiorców programów zmiany zachowań, tj. rodziców, partnerów, najbliższe otoczenie, społeczność lokalną).

II. Diagnoza wybranych zagadnień społecznych

Niniejszy dokument jest odpowiedzią na rzeczywiste, lokalne potrzeby w sferze problematyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotycznych i innych uzależnień i pozostaje w korelacji z faktyczną skalą występowania tych problemów. Dlatego też istotnym elementem Programu, jest diagnoza i rozpoznanie zjawisk oraz skali ich występowania na terenie Gminy Legionowo, jako że ma on przede wszystkim służyć poprawie sytuacji w gminie i rozwiązaniu bieżących problemów wynikających używania substancji psychoaktywnych.

1. Występujące w Polsce problemy społeczne

Jak wskazują wyniki ogólnopolskich badań pt. „Młodzież 2010”¹⁰, przeprowadzone przez CBOS w 2010 roku, do picia alkoholu przyznaje się prawie trzy czwarte Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Co piąty z badanych (22%) deklaruje abstynencję. Grupę szczególnego ryzyka, jako najbardziej narażoną na zarażenia związane z negatywnymi skutkami zażywania substancji psychoaktywnych, stanowią nastolatki i młodzież, na co wskazują choćby, a także najnowsze wyniki badań ESPAD¹¹ z 2011r., przeprowadzone na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

10 Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Młodzież 2010*, Opinie i diagnozy, 2011, nr 19,

http://www.cinn.gov.pl/porta1?id=15&res_id=301553, stan na dzień 22.08.2011r., s. 146.

[Badaniem objęci zostali uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych)].

11 „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). W maju i czerwcu 2011r. zrealizowano audytoryjne badanie ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat).

Ryzykowne i szkodliwe picie alkoholu¹²

W badaniach CBOS-u napoje alkoholowe okazały się wśród młodzieży szkolnej najbardziej powszechną używką – trzy czwarte uczniów przynajmniej raz piło piwo, co szósty – wódkę i inne mocne alkohole, a niemal jedna trzecia – wino¹³. Nastąpił także znaczący wzrost jeśli chodzi o picie wódki oraz innych mocnych alkoholi. Począwszy od roku 1992 roku, kiedy to picie mocnych alkoholi zadeklarowało 28% ankietowanych młodych ludzi, w 2010 odsetek ten wyniósł już 61%, co stanowi ponad dwukrotny wzrost. „Moda” na mocne alkohole widoczna jest także we wzroście odsetka deklaracji dotyczących co najmniej jednego upicia się w ciągu miesiąca - w 2010 roku 45% badanych zadeklarowało, że w ciągu miesiąca przed badaniem co najmniej raz doświadczyli takiej sytuacji.

Niepokojące dane statystyczne ujawniono także w trakcie badania ESPAD, przeprowadzonym na młodzieży w wieku 15-18 lat. Przyjmując za wskaźnik picie w czasie ostatnich 30 dni przed przeprowadzeniem badania, jakichkolwiek napojów alkoholowych, piło przeszło 56% uczniów z grupy 15-16 lat i 80% uczniów z grupy 17-18 lat.¹⁴/okres badania nie obejmował wakacji, ferii, karnawału, które szczególnie sprzyjają okazjom picia/

Wysoki odsetek deklaracji picia „bez szczególnych okazji” należy traktować jako bardzo mocny sygnał ostrzegawczy, że istnieje poważne zagrożenie ryzykownego spożywania alkoholu przez młodzież.

Najczęstszymi problemami, z jakimi muszą zmagać się ludzie młodzi, wynikającymi z picia alkoholu są: niewłaściwe relacje w rodzinie, gorsze wyniki w nauce lub pracy, problemy z przyjaciółmi, bóle, wypadki lub uszkodzenia ciała, niechciane doświadczenia seksualne oraz kłopoty z policją.¹⁵

Przytoczone powyżej dane statystyczne są przykładem na ogólną tendencję wzrostową dotyczącą picia ryzykownego. Prowadzenie aktywnych działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym, ma za zadanie ograniczanie szkód powodowanych przez taki model picia i zapobieganie występowaniu kolejnego etapu - picia szkodliwego. Picie szkodliwe prowadzi do negatywnych skutków zarówno fizycznych jak i psychicznych osoby pijącej, ale także do zachowań problemowych, odbijających się na bliższym i dalszym otoczeniu. Odpowiednio dobrane i wcześniej podjęte działania profilaktyczne, pozwalają ograniczyć negatywne zjawiska i efekty związane z piciem alkoholu. W myśl zasady „Lepiej zapobiegać niż leczyć”, można stwierdzić, że interwencje i próby przerwania picia szkodliwego i problemowego najskuteczniejsze są we wczesnych etapach – w późniejszym okresie podejmowane działania nie tylko wiążą się z większym ryzykiem niepowodzenia i większymi nakładami finansowymi, ale niekiedy jedyna pomoc jaką można zaoferować osobie trwale uzależnionej, to ograniczanie szkód związanych z piciem, gdyż oddziaływanie na przyczyny nie przynosi pożądaných efektów. Uważa się że istnieją

12 **Ryzykowne spożywanie alkoholu** - picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu - wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, do których zaliczyć można: samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu, uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących, uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży, szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym, alkoholową dezorganizację środowiska pracy, bezrobocie.

13 Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Młodzież 2010*, Opinie i diagnozy, 2011, nr 19, s. 141. Patrz także: Instytut Psychiatrii i Neurologii, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, http://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=392521, stan na dzień 21.05.2012r., s. 24

14 Instytut Psychiatrii i Neurologii, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, s. 19-20.

15 Ibidem, s. 59.

przekonywujące argumenty, iż wszyscy konsumenci powinni być ostrzegani, że alkohol powoduje liczne choroby i stany patologiczne, w tym nowotwory. Alkohol wywołuje ponad 200 różnych chorób i patologii zdrowia; jest środkiem odurzającym, powodującym intencjonalne i nie intencjonalne urazy, przemoc, zabójstwa, samobójstwa oraz śmiertelne wypadki drogowe będące konsekwencją prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości; zwiększa prawdopodobieństwo ryzykownych zachowań seksualnych, chorób przenoszonych drogą płciową i zakażenia wirusem HIV; jest potencjalnym czynnikiem teratogennym, powodującym niską wagę urodzeniową, deficyty poznawcze oraz poalkoholowe uszkodzenie płodu; ma neurotoksyczne oddziaływanie na rozwój mózgu.

Narkotyki

Badania pt. „Młodzież 2010” przeprowadzone przez CBOS w 2010 roku wśród młodzieży szkolnej wskazują, że w kontekście stosowania substancji psychoaktywnych, narkotyki zaczynają odgrywać mniejszą rolę. Należy jednak zwrócić uwagę na wzrost zainteresowania marihuaną¹⁶, zwłaszcza w kontekście licznych w ostatnim czasie akcji propagujących te używki, inicjowane zarówno przez młodych ludzi, jak i niektóre środowiska polityczne.

Obecnie zagrożenie ze strony nielegalnych środków psychoaktywnych spada, a młodzi ludzie narażeni są przede wszystkim na oferty napojów alkoholowych. Spośród substancji nielegalnych uczniom najczęściej proponowane są przetwory konopi oraz alkohol produkowany nielegalnie domowym sposobem.¹⁷

Wyniki zarówno badań CBOS jak i ESPAD wskazują na wzrost sięgania przez młodzież po marihuanę i przetworów z konopi. Marihuana coraz częściej jest przedstawiana w odbiorze społecznym jako bezpieczny i łagodny narkotyk, a w związku z istotnym ograniczeniem dostępu do mocniejszych narkotyków (w tym dopalaczy), istnieje zagrożenie wzrostu liczby zachowań ryzykownych związanych z sięganiem właśnie po marihuanę, w związku z czym jest to zagadnienie wymagające być może wyodrębnienia z z całości działań zmierzających do przeciwdziałania używania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

2. Diagnoza problemu uzależnień od alkoholu i narkotyków w Gminie Legionowo

2.1. Przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne

Opierając się na danych empirycznych dostarczonych przez pracowników Samorządowych Punktów Profilaktycznych, stwierdzić można, że najczęstszym powodem sięgania po substancje psychoaktywne jest lęk przed odrzuceniem w grupie, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość /dotyczy to też alkoholu czy papierosów – zresztą papierosy i alkohol są pierwszymi środkami, po które sięga młodzież i jak twierdzą, nabycie ich nie stanowi dla nich najczęściej żadnego problemu/. Substancje psychoaktywne, zwłaszcza narkotyki pozwalają w pierwszej chwili zniwelować lęk, dają poczucie siły, pozwalają zapomnieć na moment o problemach, których młody człowiek nie umie konstruktywnie rozwiązać. Stanowią też sposób spędzania wolnego czasu i nawiązywania relacji społecznych. Najczęstszymi powodami sięgania po substancje psychoaktywne były problemy emocjonalne i osobowościowe, ucieczka od problemów zewnętrznych i wewnętrznych, konflikty w rodzinie, brak zainteresowań, aspiracji, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy, kierowanie się w życiu zasadą przyjemności, a nie poczuciem realizmu, obniżony poziom dojrzałości społecznej, labilność emocjonalna. Przytoczone

16 Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Młodzież 2010*, Opinie i diagnozy, 2011, nr 19, s. s.146.

17 Instytut Psychiatrii i Neurologii, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, s. 5.

przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne wskazują, że zjawisko ma charakter wieloczynnikowy.

2.2. Badanie sposobów nastawienia członków rodzin z problemem używania substancji psychoaktywnych do podejmowania konstruktywnych sposobów radzenia sobie z patologiczną sytuacją rodzinną oraz budowanie relacji rodzinnych, poprzez uczestnictwo w mediacjach rodzinnych

Rodziny osób z problemem narkotykowym z terenu Legionowa, szukające pomocy, w Samorządowych Punktach Konsultacyjnych, charakteryzują się nieporadnością w relacjach wewnątrz rodzinnych – związki partnerskie między rodzicami, bądź już faktycznie nie istnieją /rozwód, separacja /, bądź w rodzinie istnieje uzależnienie / głównie ojca/ od alkoholu. W rodzinach tych występuje często przemoc – tak fizyczna, jak i psychiczna – oraz nieporadność w szukaniu pomocy w radzeniu sobie z przemocą lub uznawanie przemocy za normę. Zwraca uwagę także fakt coraz większej bezradności rodziców wobec demoralizacji dzieci. Rodzice nie są nauczeni właściwych kompetencji rodzicielskich, stosują głównie kary, nagany, wykazując przy tym postawy nadopiekuńczości wobec dziecka. Dużo rodzin wykazuje bierność w działaniu, oczekuje, że problem uzależnienia rozwiązany zostanie na poziomie instytucjonalnym. Rodziny niechętnie zapoznają się z konstruktywnymi sposobami postępowania wobec osób uzależnionych, z powodu niskiego poziomu asertywności niektórzy członkowie rodzin twierdzą, że zastosowanie konstruktywnych metod jest dla nich niewykonalne. Specjaliści w Samorządowych Punktach Konsultacyjnych koncentrowali się na motywowaniu członków rodzin do zmiany sposobu myślenia wobec uzależnionego członka rodziny, która polegała na wymaganiu konsekwencji zachowań zamiast wyręczaniu, które było często praktykowane przez rodzinę. Próbowano budować prawidłowe relacje rodzinne poprzez prowadzenie mediacji, podczas których strony mogły zauważać wspólne interesy, które motywowały klientów do zmiany oraz pracy nad relacjami wewnątrzrodzinnymi. Podczas sesji mediacyjnych kierowano się zasadami: **dobrowolności** - strony dobrowolnie zdecydowały się na mediację, **poufności** która zobowiązuje mediatora do nieujawniania informacji o których dowiedział się prowadząc mediację, **szacunku** - strony odnoszą się do siebie z szacunkiem, **beźstronności** w świetle której mediator nie opowiada się za racjami żadnej ze stron oraz **neutralności** – mediatorowi nie zależy na konkretnym kształcie porozumienia jakie zapadnie pomiędzy stronami, jego zadanie to pokazanie wspólnego interesu stron. Mediacje prowadzone były wśród rodzin w których występowały konflikty rodzinne.

Motywacja do życia w trzeźwości w dużej mierze zależy od bilansu zysków i strat, płynących z przyjmowania substancji psychoaktywnych. Badając motywację, kierowano się zasadami dialogu motywującego tj. wyrażano empatię, rozwijano rozbieżność, wykorzystywano opór i wspierano samoskuteczność klienta. Z klientami prowadzono analizę korzyści i kosztów dotychczasowego destrukcyjnego zachowania oraz analizę korzyści i kosztów z zachowania po dokonaniu zmiany. Osoby krótko biorące, przeżywające jeszcze okres fascynacji, zgłaszały się pod presją rodziców lub kuratorów i stosowały bardzo silne mechanizmy obronne. Często początkowa motywacja była zewnętrzna – głównie problemy prawne – moment ten był wykorzystywany do dalszej pracy nad uzyskaniem wglądu i przeformułowaniem motywacji na wewnętrzną. Osoby już leczone uprzednio zgłaszały się w sytuacjach kryzysowych, w lęku przed nawrotem – znały już profity z trzeźwości i nie chciały ich stracić lub chciały świadomie zapobiegać nawrotom poprzez systematyczną postrehabilitację. Zgłaszały się również osoby, które doświadczyły nawrotu, praca z nimi w świetle metody dialogu motywującego polegała na wzmocnieniu klienta czyli podkreśleniu tego co było dobre w czasie zachowywania abstynencji.

Motywacją do zaprzestania brania substancji psychoaktywnych była również niemożność kontrolowania swojego zachowania. Pod wpływem substancji psychoaktywnych narastała

nadpobudliwość, uczucie złości i gniewu do całego świata, a szczególnie do członków swojej rodziny.

3. Narzędzia i metody realizacji profilaktyki uniwersalnej w Legionowie

3.1. Realizacja programów profilaktycznych w legionowskich szkołach

W 2012 roku Gmina Legionowo sfinansowała realizację programów profilaktycznych, które odbywały się na terenie 12 szkół oraz przedszkola miejskiego, a także w sali widowiskowej Urzędu Miasta Legionowo.

Programy profilaktyczne realizowane w roku szkolnym 2012 r. dla uczniów legionowskich szkół, przedszkoli oraz mieszkańców miasta Legionowo

Inicjator programu	Rodzaj jednostki	Tytuł programu	Cel programu	Realizator	Adresaci programu
Zespół Szkół Nr 1	Szkoła Podstawowa nr 1	<i>Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców</i>	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	MERITUM S.C. Z Legionowa	Rodzice uczniów III i V klasy
		<i>„Po drugiej stronie myśli”</i>	Problemy komunikacji, empatii i rozwiązywania konfliktów, doskonalenie u uczniów kompetencji interpersonalnych poprzez ukazanie sposobów przekazywania komunikatów i wyrażania swoich potrzeb, uświadamianie, że porozumiewamy się werbalnie i niewerbalnie. Młodzież kierowana przez psychologa opracowuje takie definicje jak komunikacja, empatia czy rozwiązywanie konfliktów. Uczenie, jak identyfikować własne potrzeby i w odpowiedni sposób je wyrażać, pozytywnie postrzegać siebie oraz otaczający świat.	Atelier Centrum Profilaktyki i Reeducacji	Uczniowie z klas IV-VI
	Gimnazjum nr1	<i>Pierwsza pomoc</i>	Upowszechnianie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród uczniów.	Centrum Aktywnej Pomocy RATLOMED	15 uczniów klas I
		<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	85 uczniów szkół
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr2	Szkoła Podstawowa nr2	<i>„Zakazany owoc”</i>	Ukazanie negatywnych konsekwencji ulegania używkom takim jak alkohol, nikotyna i narkotyki. Uczenie że warto mieć własne zdanie i pokazanie jak budować właściwy system wartości by wyjść z trudnych sytuacji obronną ręką.	Atelier Centrum Profilaktyki i Reeducacji	Uczniowie z klas 5 i 6 (9 klas)
		<i>Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców</i>	Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	MERITUM S.C. Z Legionowa	Rodzice uczniów szkoły
	Gimnazjum nr 5	<i>Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców</i>	Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	MERITUM S.C. Z Legionowa	Rodzice uczniów szkoły

		<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, bez używania substancji psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie szkoły
Zespół Szkół Nr3	Szkoła Podstawowa nr3	<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać bez używania substancji psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie szkoły
		<i>„Dobre wybory”</i>	Motywowanie młodych ludzi do podejmowania odpowiedzialnych i dobrych wyborów, wprowadzanie na drogę wolną od narkotyków, alkoholu i innych używek. Wykonawcami koncertu są muzycy, przygotowani do realizacji programu profilaktyki uzależnień.	Studio Art Profilaktyka	Uczniowie szkoły
	Gimnazjum nr 3	<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie szkoły
		<i>„Dobre wybory”</i>	Motywowanie młodych ludzi do podejmowania odpowiedzialnych i dobrych wyborów, wprowadzanie na drogę wolną od narkotyków, alkoholu i innych używek.	Studio Art Profilaktyka	Uczniowie szkoły
		<i>„Dekalog jako dobry kompas”</i>	Pokazanie młodzieży konsekwencji wynikających z używania środków odurzających (narkotyków), ostrzeżenie przed zgubnymi, często tragicznymi skutkami ich działania, uświadomienie niebezpieczeństwa uzależnienia od komputera oraz propagowanie zdrowego stylu życia, właściwego podejścia do otaczającego nas świata bez stosowania agresji i określenie systemu wartości w kształtowaniu osobowości młodego człowieka.	SCENA ARS MARKETING S.C.	Klasy I-III gimnazjalne
		<i>Pierwsza pomoc</i>	Upowszechnianie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród uczniów.	Centrum Aktywnej Pomocy RATLOMED	45 uczniów klas I
Zespół Szkolno-Przedszkolny	Szkoła Podstawowa nr 4	<i>„Debata”</i>	Promowanie postaw i kształtowanie umiejętności zdrowego stylu życia, kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych wśród młodzieży dotyczących środków psychoaktywnych oraz uświadomienie natychmiastowych i odroczonych konsekwencji ich używania.	PRACOWNIA EDUKACJI	Uczniowie z klas 5 i 6 szkoły podstawowej
		<i>„Jak Kraków polubił smoka”</i>	Program dotyczy zjawiska agresji i przemocy .Porusza również problematykę przestrzegania norm i reguł współistnienia w społeczności.	Teatr INSPIRACJA	Uczniowie klas I-III szkoły podstawowej
		<i>„Pętla zdarzeń”</i>	Neutralizowanie przemocy poprzez rozwijanie u dzieci poczucia empatii oraz eksponowanie roli świadka przemocy,uczenie kształtowania umiejętności społecznych- rozwiązywania konfliktów i opierania się naciskowi ze strony rówieśników.	Teatr INSPIRACJA	Uczniowie klas IV - VI
	Gimnazjum nr	<i>Pierwsza pomoc</i>	Upowszechnianie umiejętności udzielania pierwszej	Centrum	30 uczniów

	6		pomocy wśród uczniów.	Aktywnej Pomocy RATLOMED	klas I
		„Egoiści”	Program profilaktyczny w formie opowieści Piotra Lubertowicza o swoim życiu pełnym narkotyków, alkoholu i papierosów. Daje nadzieję na możliwość przemian.	SCENA ARS MARKETING	I i II klasy gimnazjalne
Szkoła Podstawowa Nr7	Szkoła Podstawowa Nr7	„Po drugiej stronie myśli”	Poruszanie problemów komunikacji, empatii i rozwiązywania konfliktów. doskonalenie u uczniów kompetencji interpersonalnych poprzez ukazanie młodym ludziom sposobów przekazywania komunikatów i wyrażania swoich potrzeb. Młodzież kierowana przez psychologa opracowuje takie definicje jak komunikacja, empatia czy rozwiązywanie konfliktów. Uczy się także, jak identyfikować własne potrzeby i w odpowiedni sposób je wyrażać, pozytywnie postrzegać siebie oraz otaczający świat.	Atelier Centrum Profilaktyki i Reedukacji	Uczniowie z klas V-VI
Zespół Szkół	Szkoła Podstawowa nr 8	Pierwsza pomoc	Upowszechnianie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród uczniów.	Centrum Aktywnej Pomocy RATLOMED	60 uczniów z klas I
		Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców	Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	MERITUM S.C. Z Legionowa	Rodzice uczniów szkoły
	Gimnazjum nr 4	Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców	Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	MERITUM S.C. Z Legionowa	Rodzice uczniów szkoły
		„Ku świadomości i odpowiedzialności”	Profilaktyka uzależnień z elementami edukacji seksualnej młodzieży w wieku dojrzewania, budujących swoją tożsamość, szukających miejsca w grupie rówieśniczej.	Fundacja Edukacji Społecznej.	Uczniowie z klas I gimnazjalnych
		„Deбата” - 3 realizacje	Promowanie postaw i kształtowanie umiejętności zdrowego stylu życia, kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych wśród młodzieży dotyczących środków psychoaktywnych oraz uświadomienie natychmiastowych i odroczonej konsekwencji ich używania.	PRACOWNIA EDUKACJI	Uczniowie z klas II gimnazjum (6 klas)
		„Dekalog jako dobry kompas”	Pokazanie młodzieży konsekwencji wynikających z używania środków odurzających (narkotyków), ostrzeżenie przed zgubnymi, często tragicznymi skutkami ich działania, uświadomienie niebezpieczeństwa uzależnienia od komputera oraz propagowanie zdrowego stylu życia, właściwego podejścia do otaczającego nas świata bez stosowania agresji i określenie systemu wartości w kształtowaniu osobowości młodego człowieka.	SCENA ARS MARKETING S.C.	Uczniowie z klas III gimnazjalnych
		„To Twoje życie, Człowieku”	Podniesienie poziomu wiedzy uczestników o zgubnych skutkach działania substancji odurzających i psychotropowych, a także propagowanie zdrowego stylu życia bez substancji psychotropowych.	Sławomir Pyrko	Uczniowie z I i II klas gimnazjalnych
		„Ocalić od zapomnienia”	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	II klasy oraz wszystkie III (200 osób)

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr2	Gimnazjum nr 2	<i>Pierwsza pomoc</i>	Upowszechnianie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród uczniów.	Centrum Aktywnej Pomocy RATLOMED	120 uczniów klas I
		<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie z klas I i II gimnazjum oraz z klas I i II liceum
		<i>„Cyberprzestrzeń- zagrożenie współczesnej rodziny”</i>	Program ma na celu uświadomienie rodzicom niebezpieczeństw płynących z korzystania z internetu oraz grania w gry komputerowe.	Spotkanie z z dr hab. prof. ASP Józefem Bednarkiem	Rodzice uczniów szkoły
		<i>„Dekalog jako dobry kompas”</i>	Pokazanie młodzieży konsekwencji wynikających z używania środków odurzających (narkotyków), ostrzeżenie przed tragicznymi skutkami ich działania, uświadomienie niebezpieczeństwa uzależnienia od komputera oraz propagowanie zdrowego stylu życia, właściwego podejścia do otaczającego nas świata bez stosowania agresji i określenie systemu wartości w kształtowaniu osobowości młodego człowieka.	SCENA ARS MARKETING S.C.	Klasy I-III gimnazjalne
		<i>„Egoiści”</i>	Program profilaktyczny w formie opowieści Piotra Lubertowicza o swoim życiu pełnym narkotyków, alkoholu i papierosów.	SCENA ARS MARKETING	I klasy
	II Liceum Ogólnokształcące	<i>„Cyberprzestrzeń- zagrożenie współczesnej rodziny”</i>	Uświadomienie rodzicom niebezpieczeństw płynących z korzystania z internetu oraz grania w gry komputerowe.	Spotkanie z z dr hab. prof. ASP Józefem Bednarkiem oraz dr Anną Andrzejewską	Rodzice uczniów szkoły
		<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie z klas I i II gimnazjum oraz uczniowie z klas I i II liceum
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych przy ul. Targowej	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych przy ul. Targowej	<i>„To Twoje życie, Człowieku”</i>	Podniesienie poziomu wiedzy uczestników o zgubnych skutkach działania substancji odurzających i psychotropowych, a także propagowanie zdrowego stylu życia bez substancji psychotropowych.	Sławomir Pyrko	Uczniowie szkoły
		<i>„Ku świadomości i odpowiedzialności”</i>	Profilaktyka uzależnień z elementami edukacji seksualnej młodzieży w wieku dojrzewania, budujących swoją tożsamość, szukających miejsca w grupie rówieśniczej.	Fundacja Edukacji Społecznej.	Uczniowie szkoły
		<i>Ocalić od zapomnienia</i>	Program profilaktyczny pokazuje odbiorcy, że smutek czy niepowodzenie to stany naturalne, których nie należy zagłuszać alkoholem czy narkotykami.	Teatr „Zwierciadło”	Klasy II III i jednak klasa z IV
Liceum Ogólnokształcące im. Konopnickiej	Liceum Ogólnokształcące	<i>„Ocalić od zapomnienia”</i>	Ukazanie uczestnikom, że smutek i niepowodzenie to stany naturalne, które trzeba przeżywać z podniesioną głową, a nie wytłumiać używając środków psychoaktywnych.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie z klas I i II
		<i>„Drzazgi”</i>	Spektakl porusza problem narkomanii wśród młodych ludzi. Pokazane są konsekwencje zażywania narkotyków.	Teatr „Zwierciadło”	Uczniowie z klas I

Przedszkole Miejskie nr 12	Przedszkole Miejskie nr 12	„Urodziny Baby Jagi”	Program przedstawiony w formie kabaretu pełnego humoru i piosenek, umożliwia aktywny udział w rozwiązywaniu problemów bajkowych postaci, porusza problemy ekologii i higieny osobistej, krótki „talk show”, którego tematami są: koleżeńska pomoc, ocena negatywnych postaci w spektaklu oraz profilaktyka dot. uzależnień od alkoholu.	Działalność Artystyczna i Rozrywkowa KRYŚ MON	Dzieci w wieku 4-6 lat
----------------------------	----------------------------	----------------------	---	---	------------------------

3.2. Profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne w legionowskich szkołach w 2012 roku

Skutecznym sposobem zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży są atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne. Pomagają one w harmonijnym i prawidłowym rozwoju psychofizycznym młodego człowieka oraz w odnalezieniu się w dzisiejszym świecie, w którym istnieje wiele zagrożeń. Przedstawienie młodzieży alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego z dala od czynników ryzykownych stanowi swoistą formę profilaktyki. Zajęcia spełniają ważne funkcje – dają możliwość bieżącego zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, ale też udział w zajęciach zgodne z zainteresowaniami, to szansa, że proponowane zajęcia zostaną przez uczestnika przeniesione także poza wymiar szkolny. Innymi słowy – jeśli oferta okaże się wystarczająco atrakcyjna, to nowe umiejętności i wiedza mogą posłużyć do dalszego, samodzielnego rozwijania zainteresowań. A im bardziej urozmaicone i satysfakcjonujące będzie życie młodego człowieka, tym mniejsze prawdopodobieństwo, że będzie się on starał urozmaicać je za pomocą alkoholu lub narkotyków. Istnieje szansa, że uczestniczenie w zajęciach spowoduje podnoszenie umiejętności interpersonalnych i rozwijanie dyspozycji osobowościowych, **umiejętność radzenia sobie z własnymi emocjami** poprzez kształtowanie świadomości swoich zasobów i ograniczeń, **umiejętność pozytywnego, świadomego modelowania** zasad i norm spójnych z oczekiwanymi normami społecznymi. Mając powyższe na uwadze w 2012 roku Gmina Legionowo sfinansowała realizację profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, które odbywały się na terenie 10 szkół.

Profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne w legionowskich szkołach w terminie luty - grudzień 2012 (6.02.2012r. - 14.12.2012r.)

Okres realizacji	Liczba programów realizowanych we wszystkich szkołach	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Ilość tygodni	Łączna liczba godzin realizacji we wszystkich szkołach	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (6.02-15.06.2012r.)	41	38	117	15	1.721h 10 szkół	955
Wrzesień-grudzień (10.09.-14.12.2012r.)	39	37	117	14	1.638 h 10 szkół	915
RAZEM:					3.359 h	1.870

Szczegółowa informacja z realizacji profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych w legionowskich szkołach w 2012 r.

	I półrocze 2012 r.	II półrocze 2012 r.
Liczba realizatorów we wszystkich szkołach	38	37
Łączna liczba realizowanych programów we wszystkich szkołach	41	39
Liczba godzin realizacji w jednym tygodniu	117	117
Łączna liczba godzin zrealizowana w okresie sprawozdawczym	1.721	1.638
Liczba uczniów uczestnicząca w zajęciach podczas całej ich realizacji we wszystkich szkołach	955	915
Podział tematyczny realizowanych programów profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych	Rodzaje zajęć: zajęcia sportowe ogólnorozwojowe warsztaty kulturalne związane z literaturą i sztuką, zajęcia: matematyczno- informatyczne, językowe, przyrodniczo- chemiczne, artystyczne, wspomagające ucznia w nauce i wzmacniające jego tożsamość oraz zabezpieczające czas wolny dzieci, edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie,	Rodzaje zajęć: zajęcia sportowe, ogólnorozwojowe warsztaty kulturalne związane z literaturą i sztuką, zajęcia: informatyczne, logopedyczne, taneczno- wokalne, językowe edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie, zajęcia wspomagające ucznia w nauce i wzmacniające jego tożsamość oraz zabezpieczające czas wolny dzieci.
Główne cele stawiane przez realizatorów zajęć, które udało się osiągnąć podczas pracy z dziećmi	- nabywanie właściwych postaw prospołecznych, -umiejętność pracy w zespole i przebywania w grupie rówieśniczej, -przezwyciężanie trudności w nauce, -rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów, -pogłębianie wiedzy w sposób bezstresowy, -umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy, -przestrzeganie zasad fair play i zdrowej rywalizacji, -tworzenie pozytywnego wizerunku własnej osoby.	- rozwijanie motywacji i nastawień, - kształtowanie cech wolicjonalnych, - wzmacnianie wiary w siebie, - działania na rzecz własnego zdrowia, - zmniejszanie poziomu agresji, - kształtowanie właściwych wzorców bycia w grupie, - rozwijanie postaw prospołecznych, - ćwiczenie komunikacji społecznej, - rozwijanie zainteresowań, - kształtowanie umiejętności autoprezentacji własnych poglądów, - zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia.

3.3. Ewaluacja zajęć pozalekcyjnych na podstawie kwestionariuszy ankiet wypełnionych przez uczniów

Przeprowadzone wśród 409 uczniów badania ankietowe wykazały, że niemal wszyscy ankietowani (99%) uznali, że zajęcia pozalekcyjne są potrzebne i spełniły ich oczekiwania. Ponad 98 % uczniów nadal chciałoby uczestniczyć w nich w przyszłych latach. Prawie 100% uczniów przyznało, że udział w zajęciach pozwolił im na osiągnięcie wielu korzyści w kontekście rozwoju społecznego: 59 % deklaruje lepsze kontakty z rówieśnikami i z otoczeniem, a 57% rozwój umiejętności współpracy w grupie. Ponad 97% uczestników wskazało, że profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne wpłynęły pozytywnie na ich zachowanie i postawę – 54% zauważyło, że lepiej radzi sobie ze swoimi emocjami, a 45%, że czuje się bardziej odpowiedzialna za podejmowane decyzje. Zajęcia w dużej mierze sprawdziły się także jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi. Warto podkreślić fakt, że badana grupa zadeklarowała, że gdyby nie proponowane zajęcia, prawdopodobnie spędziłaby czas przed telewizorem (ponad 46%) lub komputerem (ponad 57%), a 31% nie miałoby żadnego zajęcia.

3.4. Programy profilaktyczne na wyjeździe - ferie 2012 r.

Lp	KRYTERIA	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3	Podmiot 4	Podmiot 5
1.	Nazwa podmiotu	Parafia Rzymskokatolicka św. Józefa Oblubieńca NMP.	Centrum Pomocy Pedagogiczno – Psychologicznej	Legionowskie Stowarzyszenie Koszykówki Basket	Caritas DW	Parafia MB Fatimskiej
2.	Nazwa Programu	„Niesienie radości i dobra”	Program profilaktyczny z elementami socjoterapii	„Masz wybór – praca na wartościach”	"Integracja – mój świat i moi przyjaciele"	"Nie czyn drugiemu co tobie nie mile"
3.	Liczba podopiecznych programu	10	30	40	12	50
4.	Termin realizacji	16.01.2012r. – 26.01.2012r.	16.01.2012r. – 23.01.2012r.	21.01.2012r. – 28.01.2012r	20.01.2012r 23.01.2012r	22.01.2012r. – 28.01.2012r
5.	Miejsce realizacji	Bieszczady	Słowacja	Słowacja	Szczyrk	Tatry
6.	Wiek uczestników	od 9 do 16 lat	od 8 do 17 lat	od 7 do 17 lat	od 12 do 16 lat	od 9 do 14 lat
7.	Cele programu	-zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom, szczególnie zagrożonym patologiami i przejawiającym zaburzenia i defekty społeczne, -kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, -rozwijanie umiejętności przełamywania wstydu,	-dostarczanie okazji do przeżycia pozytywnych doświadczeń społecznych -nabycie wartościowych umiejętności, ważnych w kontaktach społecznych -stworzenie okazji do odreagowania napięć	-odkrycie, pogłębienie wartości w życiu człowieka -uświadomienie sobie wartości drugiego człowieka -ukazanie wartości i znaczenia słów w kontaktach międzyludzkich	-obalanie stereotypów na temat substancji uzależniających -nauka rozpoznawania niebezpiecznych sytuacji groźących zażywaniem środków psychoaktywnych i dopalaczy -nauka rozpoznawania i nazywania własnych uczuć	-kształtowanie szacunku dla drugiego człowieka akceptacja osób słabszych -budowanie tolerancji wobec inności wprowadzenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych
8.	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	-pogadanka -dyskusja -praca z literaturą -ćwiczenia, psychodrama -„burza mózgów” -praca w grupach	-zabawy w grupie, małych zespołach, -inscenizacje -rozmowy -zadania plastyczne -„burza mózgów” -„krąg uczuć”	-warsztaty, -dyskusja, -praca w grupach, -prezentacja słowna	-warsztaty, -dyskusja, -praca w grupach, -psychodrama, -rysunek, -plakat	-wykład -warsztaty w formie zabaw -scenki rodzajowe, -prezentacje multimedialne
9.	Czas programu 1 dnia dla 1 grupy	30 min. dziennie	2 h dziennie	2 spotkania po 2h	3 h dziennie	30 min. dziennie
10.	Rezultaty i efekty programu	-łatwiejsze podejmowanie decyzji w trudnych sytuacjach, zwracając uwagę na zło niosące przez substancje psychotropowe i odurzające -spoglądanie na używki świata dorosłych z większym dystansem	-podejmowanie przez uczestników właściwych wyborów w oparciu o ugruntowane przez program wartości.	-poznanie, pogłębienie wartości ważnych dla odbiorcy, -uświadomienie własnego systemu wartości, -rozumienie wartości drugiego człowieka, -pozytywne myślenie o innych	-wyrobinienie trafnych osądów i poglądów na temat substancji uzależniających -podejmowanie przez uczestników właściwych wyborów przy propozycjach zażywania substancji psychoaktywnych	-budowanie wzajemnego zaufania i otwartości -integracja grupy przez lepsze poznanie siebie nawzajem -umiejętność aktywnego słuchania, -tworzenie okazji do określenia własnych granic obszaru „Ja”

3.5. Programy profilaktyczne na wyjeździe – wakacje 2012 r.

Lp	KRYTERIA	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3	Podmiot 4	Podmiot 5	Podmiot 6
1.	Nazwa podmiotu	Parafia MB Fatimskiej	Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej	Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej	Legionowskie Towarzystwo Sportowe	ZHP Hufiec Legionowo	Fundacja Animacji Artystycznej „Szachraj”
2.	Termin realizacji	16.08.2012 22.08.2012r	15.07-26.07.2012r	01-12.07.2012r.	17.07-26.07.2012r	05.07.- 22.07.2012r	27.07.-9.08.2012r.
3.	Nazwa Programu	"Nie czyn drugiemu co tobie	Program profilaktyczny z	Program profilaktyczny z	Obóz sportowy	"Zawsze piękni, zdrowi i aktywni"	Program profilaktyczny

		nie mile cz. 3"	elementami socjoterapii „Łeba 2012”	elementami socjoterapii "Soczewka 2012"			
5.	Liczba podopiecznych programu	50	30	30	26	90	45
7.	Miejsce realizacji	Darlówek	Łeba	Soczewka k. Płocka	Olecko	-Bieszczady	Łazy
9.	Wiek uczestników	Od 9 do 14 lat	Od 7 do 12 lat	Od 13 do 17 lat	12 lat	Od 7 do 19 lat	Od 6 do 12 lat
10.	Cele programu	-kształtowanie szacunku dla drugiego człowieka, -akceptacja osób słabszych, -budowanie tolerancji wobec inności, -wprowadzenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	-uwalnianie napęcia w ciele i psychice uczestników, -odnajdywanie radości w sobie, czerpanie radości z kontaktu z innymi, z otwartości, -dostarczanie radości innym.	-uwalnianie napęcia w ciele i psychice uczestników, -odnajdywanie radości w sobie, czerpanie radości z kontaktu z innymi, z otwartości, -dostarczanie radości innym.	-wzmocnienie tożsamości dziecka i przynależności do grupy równieśniczej, -profilaktyka uzależnień, -kształtowanie właściwych postaw, prospołecznych,	-zapoznanie uczestników z rodzajami uzależnień, ich rozpoznawaniem i skutkami, -nauczenie asertywnego zachowania, -zachęcenie do spędzania czasu w sposób aktywny.	-praca nad lepszą komunikacją, -wartości w życiu młodego człowieka, -nauka rozwiązywania trudnych sytuacji, -ćwiczenia asertywności.
11.	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	-wykłady, -warsztaty w formie zabaw, -scenki rodzajowe, -prezentacje multimedialne	- zabawy w grupie, małych zespołach, - inscenizacje - rozmowy - zadania plastyczne - „burza mózgów” - „krąg uczuć”	- zabawy w grupie, małych zespołach, - inscenizacje - rozmowy - zadania plastyczne - „burza mózgów” - „krąg uczuć”	-wykłady, -dyskusja -praca w parach, -odgrywanie scenek.	-dyskusja, -wizualizacja, -ankieta, -burza mózgów, -projekcja filmu, -dyskusja łańcuchowa, -gra fabularna.	-zabawy w grupie, -rozmowy, -wymiana spostrzeżeń, - burza mózgów, mini wykład.
12.	Czas programu 1 dnia dla 1 grupy	30 min. dziennie	2 godziny dziennie	2 godziny dziennie	1 godzina dziennie	10h zajęć w 3 blokach godziny	30 min. dziennie
13.	Rezultaty i efekty programu	-budowanie wzajemnego zaufania i otwartości, -umiejętność aktywnego słuchania, -	-zaspokojenie potrzeby osiągnięć, -zapewnienie możliwości pokonywania przeszkód, -zaspokojenie potrzeby ruchu i aktywnego działania,	-zaspokojenie potrzeby osiągnięć, -zapewnienie możliwości podwyższania własnej wartości.	- wiedza jak odnaleźć się w sytuacji stresowej, - umiejętność odmawiania w sytuacji bezpośredniego kontakt z alkoholem i substancjami szkodliwymi.	-znajomość konsekwencji uzależnień, -znajomość mechanizmu uzależnienia, -umiejętność dokonywania dobrych wyborów, -umiejętność asertywnego odmawiania.	- lepsze komunikowanie swoich potrzeb, – umiejętność przezwycięzania barier komunikacyjnych - poznanie wartości, - poznanie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach,

3.6. Zajęcia sportowe „Otwarte boiska”

Zajęcia sportowe na boiskach realizowane w 2012 r.

Okres realizacji	Szkoła	Liczba realizatorów	Liczba godzin realizowanych w tygodniu	Liczba godzin w całym okresie realizacji	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
Luty-czerwiec (02.04.2012r.- 30.06.2012r.)	5	6	23	299	157
Wrzesień- październik (17.09.- 27.10.2012r.)	6	6	27	162	119

Aktywność fizyczna (ruchowa) stanowi kluczowy i integrujący składnik zdrowego stylu życia i jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka w każdym okresie życia. Uaktywnianie ruchowe dziecka wpływa nie tylko na rozwój motoryczny, ale i pozostałe sfery rozwoju i funkcjonowania jego organizmu. W sferze psychicznej i społecznej pomaga uzyskać szereg cech niezbędnych w życiu dorosłego człowieka, np. odporność na stresy, równowaga emocjonalna, umiejętność psychicznej adaptacji do zmieniających się warunków.

3.7. Świetlice i Programy Pracy Środowiskowej funkcjonujące na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta

Działalność legionowskich świetlic i programów pracy środowiskowej nie ogranicza się do doraźnej opieki nad dziećmi i młodzieżą poprzez zorganizowanie im czasu wolnego. Warunkiem finansowania ze środków publicznych jest realizacja niżej wymienionych celów:

- a) Zapewnienie opieki terapeutycznej dzieciom i młodzieży pochodzącym z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, związanym z uzależnieniami – alkoholizmem, narkomanią i przestępczością oraz przemocą fizyczną i psychiczną.
- b) prowadzenie różnych działań opiekuńczo-wychowawczych, nakierowanych na pomaganie dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych, w pokonywaniu trudności jakie napotykają w swoich rodzinach i kręgach rówieśniczych,
- c) pomoc w kryzysach szkolnych, rówieśniczych, osobistych,
- d) kształtowanie prawidłowych postaw interpersonalnych i społecznych,
- e) uczenie się rozpoznawania emocji i zasad dobrej komunikacji,
- f) zapobieganie rozwojowi zjawisk dewiacyjnych i patologicznych poprzez rozwój zainteresowań,
- g) współpraca z rodzinami dzieci i instytucjami je wspierającymi,
- h) profilaktyka zachowań problemowych.

3.7.1. Świetlice

Świetlice dofinansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi, funkcjonujące w roku 2012r.

Podmiot realizujący	Świetlica Socjoterapeutyczna Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Sikorskiego 11	Świetlica Terapeutyczna Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Niepokalanej Maryi Panny z Gandino, ul. J. Schabowskiego 4	Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 2, ul. Jagiellońska 67	Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 7, ul. Królowej Jadwigi 7
Termin realizacji	02.01.2012r.-30.12.2012r.	01.02.2012r. - 30.12.2012r.	09.01.2012r.-14.12.2012	06.02.2012r.-14.12.2012r.
Liczba godzin dziennie	5	4	4	3-4
Liczba uczestników	25	25	20	20
Tematyka zajęć	a) Trening kompetencji społecznych, b) zabawy terapeutyczne prowadzone przez psychologa, c) trening umiejętności miękkich, d) zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności,	a) edukacja: odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce, reedukacja, b) działania wychowawcze: - nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów w grupie - nauka pełnienia	a) warsztaty: - integracyjne, -promujące zdrowy styl życia, -minimalizujące zachowania agresywne, - rozpoznawania wartości i emocji, - technik relaksacyjnych, - komunikacja	a) zajęcia wzmacniające pozytywne zachowania a społeczne: - kształtowanie umiejętności komunikacji, - radzenie sobie w sytuacjach trudnych (stres, przemoc, konflikt) - kształtowanie umiejętności

	e) zajęcia językowe, poprawiające komunikację społeczną, gry i zabawy integracyjne, f) zajęcia sportowe	określonych ról w rodzinie i społeczności c) działania psychoedukacyjne, d) zajęcia terapeutyczne e) zajęcia rozwijające twórczo: plastyczne, muzyczne, teatralne	interpersonalna	współpracy i samopomocy w grupie, c) zajęcia plastyczne, d) gry i zabawy świetlicowe e) Pomoc w nauce i nadrobianiu zaległości szkolnych
Formy zajęć	a) spotkania z psychologiem, b) zajęcia warsztatowe, c) zajęcia z pedagogiem, d) zajęcia sportowe, e) zajęcia muzyczno-taneczne, - zajęcia teatralne.	a) zajęcia wyrównawcze i reedukacyjne, b) warsztaty c) zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, d) zajęcia psychoedukacyjne e) zajęcia socjoterapeutyczne, f) terapia indywidualna g) psychodrama h) filmy edukacyjne	a) warsztaty: b) rozmowy indywidualne i wspierające c) zajęcia sportowe d) zajęcia plastyczne, e) gry i zabawy edukacyjne	a) praca w małych grupach, b) praca indywidualna nad zadaniem problemem, c) odgrywanie scenek, zabawy ruchowe i relaksacyjne, d) "burza mózgów" e) "rundki" f) gry i zabawy edukacyjne

3.7.2. Programy pracy środowiskowej:

1. Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży w Zespole Szkół nr 3

Termin realizacji: 09.01.2012 – 25.06.2012r.(a) i 10.09.2012-14.12.2012(b)

Tematyka zajęć:

a) sportowe zajęcia ogólnorozwojowe, mające na celu zaspokojenie potrzeby przynależności, nawiązania kontaktu z osobą dorosłą, wyrażania siebie, aktywności społecznej, budowania poczucia wspólnoty w grupie,

b) grupa socjoterapeutyczna, mająca na celu rozwijanie umiejętności komunikacji, rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania i nazywania emocji, uczenie świadomego korzystania ze środków masowego przekazu, propagowanie zdrowego stylu życia, budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, budowanie samooceny, zaspokojenie potrzeby bycia ważnym, ograniczenie przemocy i zachowań agresywnych

2. „Klub gimnazjalisty” prowadzony dla Gimnazjum nr 3

Termin realizacji: 10.09.2012 – 14.12.2012r. - 6 godzin tygodniowo

Tematyka zajęć:

- wzmacnianie osobowości poprzez realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych,
- odkrywanie świata psychicznego i kształtowanie indywidualnych poglądów na otaczającą rzeczywistość,
- nabywanie umiejętności interpersonalnych,
- rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów.

3. Zajęcia teatralno – profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z ul. Sikorskiego i os. Kozłówka prowadzone w Świetlicy Profilaktycznej Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej

Termin realizacji: 31.03.2012 – 30.06.2012r.

Tematyka zajęć: Profilaktyczne zajęcia teatralne z elementami dramy, nakierowane na:

- pomaganie dzieciom w odblokowaniu i przeżywaniu negatywnych emocji w bezpiecznym otoczeniu i w bezpieczny dla nich sposób,

nabywanie przez podopiecznych właściwych wzorców zachowań opartych na tolerancji, zdrowym stylu życia, wrażliwości na piękno sztuki i muzyki, przeżyciach emocjonalnych i estetycznych.

4. Warsztaty teatralne na terenie Gimnazjum nr 3

Termin realizacji: 19.03.2012 – 10.06.2012r.

Tematyka zajęć: Projekt oparty na przygotowaniu i zrealizowaniu wystąpienia teatralnego, w trakcie którego, oprócz edukacji teatralnej, historii, filozofii i historii kultury, następuje:

- nabywanie przez podopiecznych właściwych wzorców bycia w grupie rówieśniczej,
- kształtowanie właściwych postaw prospołecznych modelowanych przez wychowawcę grupy,
- nauczanie konstruktywnego rozwiązania problemów,
- budowanie pozytywnego obrazu samego siebie oraz
- rozwijanie własnych zainteresowań.

5. Zajęcia muzyczno-plastyczno-teatralne dla dzieci i młodzieży z terenu Legionowa prowadzone w Miejskim Ratuszu

Termin realizacji: 30.01.2012 – 22.06.2012r. i 3.09.2012 – 14.12.2012r. - 6 godzin tygodniowo

Tematyka zajęć: Projekt oparty na przygotowaniu i zrealizowaniu wystąpienia teatralnego, w trakcie którego następuje:

- rozwijanie u uczniów kluczowych kompetencji społecznych,
- wzmocnienie tożsamości dziecka,

4. Profilaktyka selektywna – pomoc psychospołeczna i prawna skierowana do mieszkańców Legionowa

4.1 Punkt Konsultacyjny Przemoc w Rodzinie.

Punkt Konsultacyjny „Przemoc w Rodzinie” dostępny był dla mieszkańców Legionowa na przestrzeni całego roku przez 6 godzin tygodniowo. W punkcie udzielano wsparcia psychicznego, pomocy psychologicznej w kontaktach indywidualnych oraz z rodziną, uczono umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, dostarczano informacji o obowiązujących przepisach prawnych dotyczących rodzin oraz pomocy w prowadzonych działaniach sądowych. Z pomocy punktu skorzystało około 100 mieszkańców Legionowa.

4.2 Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym

W Punkcie udzielane były konsultacje skierowane do osób używających substancji psychoaktywnych, mające na celu motywowanie ich do podjęcia leczenia, jak również dla członków ich rodzin, skoncentrowane na edukacji w zakresie konstruktywnych metod postępowania wobec osoby uzależnionej, oraz pracowano nad poprawą relacji rodzinnych poprzez uczestnictwo w mediacjach rodzinnych nastawionych na rozwiązywanie sytuacji konfliktowych, ponadto prowadzone były badania osób sięgających po substancje psychoaktywne. Punkt dostępny był dla mieszkańców miasta na przestrzeni całego roku przez 3 godziny każdego tygodnia, ponadto mieszkańcy miasta mogli po umówieniu mediować problemy wewnątrzrodzinne.

W oparciu o indywidualną diagnozę problemu klienci kierowani byli do:

- Samorządowych Punktów Profilaktycznych funkcjonujących na terenie Legionowa,
- poradni specjalistycznych na terenie Warszawy,– pomoc psychiatryczna, systematyczna terapia indywidualna i grupowa, systemowa terapia rodzinna, skierowania do placówek stacjonarnych, konsultacje w punktach metadonowych.
- dla zainteresowanych leczeniem stacjonarnym przedstawiona została oferta Ośrodka MONAR w Wyszku oraz Ośrodka dla Młodzieży PTZN w Wólce Przybojewskiej.

-rodzice motywowani byli do podjęcia terapii dla osób współuzależnionych.

Z kilkunastoma rodzinami z terenu Legionowa prowadzone były kilkukrotne sesje mediacyjne. Przy udziale neutralnej i bezstronnej osoby mediatora, który pomagał we wzajemnej komunikacji i określaniu interesów i kwestii do dyskusji, następowało rozwiązywanie sporów polegające na dojściu do wspólnie akceptowalnego porozumienia. Celem prowadzonych mediacji było wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego strony sporu skutkującego wspierającymi relacjami rodzinnymi.

4.3 Punkt Konsultacyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Mieszkańcy Legionowa mogli skorzystać z pomocy świadczonej przez Punkt Konsultacyjny MKRPA. Do Punktu zgłaszali się głównie członkowie rodzin z problemem alkoholowym zwracając się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu zaistniałej dysfunkcji. Zgodnie z przyjętą procedurą z osobami doświadczającymi problemów uzależnienia, współuzależnienia i przemocy, prowadzone były rozmowy mające na celu rozbrojenie mechanizmów obronnych:

w przypadku alkoholika – podejmowana była edukacja kompetencji społecznych i pokazanie mechanizmów uzależnienia: nałogowego regulowania uczuć, iluzji i zaprzeczenia, minimalizacji. Klienci Komisji znajdowali się przeważnie w fazie prekontemplacji – oporu, praca z klientem polegała na poszerzaniu poziomu świadomości, uświadamianiu ryzyka poprzez ukazanie problemu, budzenie wątpliwości i zachęcaniu do wprowadzenia zmiany.

W przypadku osób współuzależnionych – ukazywano mechanizmy *nadopiekuńczości, nadkontroli*, które traktowane są jako *destrukcyjne sposoby przystosowania do życia w rodzinie alkoholowej*.

Osoby współuzależnione uczone były konstruktywnych sposobów postępowania wobec osób uzależnionych.

W sytuacji nie osiągnięcia zamierzonych efektów tj. nie zaprzestania picia przez osobę uzależnioną oraz stosowania przemocy, zaniedbywania i demoralizacji małoletnich, zakłócania porządku publicznego, MKRPA wysyłała wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o obowiązek podjęcia leczenia w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym leczenia odwykowego. Co miesiąc odbywały się kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, których zasadniczym celem była krótka edukacja sprzedawców napojów alkoholowych dotycząca obowiązującego prawa zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wizytacje te odbywały się zgodnie z harmonogramem przyjętym przez Prezydenta Miasta Legionowo. Członkowie Komisji odwiedzili 60 placówek handlowych. MKRPA posiada dokumentację dla przeszło 1000 osób nadużywających alkoholu zgromadzoną od lat 1998 – 2012.

MKRPA współpracowała w realizacji swoich zadań z: Sądem Rejonowym w Legionowie, Prokuraturą Rejonową w Legionowie, Komendą Powiatową Policji w Legionowie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Legionowie, ośrodkami terapeutycznymi i detoksykacyjnymi zlokalizowanymi na terenie województwa mazowieckiego.

Komisja wydała 55 opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym w formie Postanowień.

4.4 Samorządowa Poradnia Psychologiczna.

Z oferty korzystali mieszkańcy Legionowa, którzy mieli potrzebę otrzymania pomocy w rozwiązywaniu własnych problemów emocjonalnych, w formie psychoterapii, której celem jest wsparcie klienta, szczególnie przy występujących dysfunkcjach psychicznych, w ramach długoterminowej pomocy psychoterapeutycznej (w przypadku tego zadania przyjęto okres około 4-5 miesięcy trwania terapii dla każdego klienta, przy założeniu cotygodniowych wizyt).

4.5 Grupa psychoedukacyjna dla osób wymagających wsparcia – psychodrama.

Mieszkańcy Legionowa mieli możliwość korzystania z formy wsparcia w postaci co tygodniowych spotkań w otwartej grupie psychoedukacyjnej prowadzonej metodą psychodramy. Spotkania miały na celu:

- zmianę dotychczasowego stylu myślenia, zachowania i radzenia sobie z emocjami i problemami,
- zdobycie doświadczenia, wzmocnienie i rozwój swoich zasobów,
- naukę radzenia sobie w sytuacji konfliktu i kryzysu,
- naukę tworzenia bliskich więzi i dawania sobie wsparcia.

W spotkaniach grupowych pracujących metodą psychodramy uczestniczyło na przestrzeni roku około 30 osób.

4.6. Doradztwo psychospołeczne

W mieście funkcjonowały 2 bezpłatne punkty udzielania pomocy psychospołecznej:

- w okresie 01.02.2012r. do dnia 18.07.2012r. funkcjonował punkt doradztwa psychologicznego przy ul. Sikorskiego 11, zorganizowany przez Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej,
- w okresie 01.02.2012r. do dnia 19.12.2012r. funkcjonował punkt doradztwa psychologicznego przy ul. Piłsudskiego 3, zorganizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja”.

Przedmiotem udzielanych porad było wsparcie terapeutyczne klientów, a szczególnie rodzin, w zakresie przezwyciężania trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i innych dysfunkcji społecznych.

4.7. Doradztwo prawne

W mieście funkcjonowały 3 bezpłatne punkty udzielania porad prawnych:

- w okresie 01.02.2012r. do dnia 31.05.2012r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Orłąt Lwowskich 8, zorganizowany przez Legionowskie Stowarzyszenie „Amicus”,
- w okresie 01.02.2012r. do dnia 30.11.2012r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Piłsudskiego 3, zorganizowany przez parafię wojskowo-cywilną pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Legionowie.
- w okresie 28.01.2012 r. do dnia 15.12.2012 r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Al. 3 Maja 24, zorganizowany przez Fundację „Pasja Życia”.

Przedmiotem porad prawnych było prawo rodzinne, tj. w szczególności zagadnienia związane z: problematyką alkoholizmu, narkomanii, przemocy domowej, zaburzeń psychicznych i innych trudności doświadczanych przez rodzinę w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

4.8 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Legionowie działający na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który realizował działania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Legionowo. Zasadniczym celem zespołu jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły

skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie, Komendy Powiatowej Policji w Legionowie, przedstawiciel ochrony zdrowia, przedstawiciele oświaty – głównie dyrektorzy szkół, Prokuratury Rejonowej w Legionowie oraz Kuratorzy Sądu Rejonowego w Legionowie. Zespół Interdyscyplinarny powołał grupę roboczą do rozwiązywania konkretnych przypadków przemocy domowej. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy roboczej wykonywali zadania w ramach swojej pracy zawodowej i służbowej.

5. Profilaktyka wskazująca – specjalistyczna pomoc skierowana do mieszkańców Legionowa

5.1 Grupa konstruktywnego radzenia sobie ze złością dla mieszkańców miasta Legionowo w WOTÓW w Pruszkowie.

W Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie dla mieszkańców miasta Legionowo przebywających w tym ośrodku prowadzono „Grupę konstruktywnego radzenia sobie ze złością”. Zajęcia odbywały się na przestrzeni 54 godzin w roku, a ich celem było poznanie konsekwencji niekonstruktywnego wyrażenia złości w różnych sferach własnego funkcjonowania, uświadomienie konsekwencji tłumienia w sobie uczuć przykrych, poznanie konstruktywnego postępowania, ćwiczenie konstruktywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Zajęcia prowadzone były przez specjalistę psychoterapii uzależnień.

5.2 Poradnie Terapii Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Legionowie EL – MED s.c. oraz NZOZ Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”

Na terenie miasta funkcjonują dwie Poradnie Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu. Dla osób uzależnionych prowadzone są spotkania indywidualne, grupy wstępne – edukacyjne oraz grupy zapobiegające nawrotom picia. Dla rodzin osób uzależnionych prowadzone są terapie grupowe. Cele stawiane pacjentom to: ograniczenie lub całkowite zaprzestanie picia, edukacja w zakresie uzależnienia, uświadomienie destrukcji wynikającej z picia, zdobycie umiejętności do zachowania abstynencji, nabywanie umiejętności radzenia sobie z głodem, rozpoznawanie mechanizmów obronnych, budowanie nowej tożsamości.

6. Działania interwencyjne

6.1 Komenda Powiatowa Policji.

Wedle statystyk prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Legionowie, na przestrzeni 9 miesięcy (od 1 stycznia do 30 września 2012r.) :

1. Przeprowadzono 5 interwencji z powodu nieletnich pod wpływem alkoholu i 160 interwencji wobec osób nietrzeźwych. Zatrzymano 75 nietrzeźwych osób kierujących pojazdami i odnotowano 3 wypadki drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców.
2. Przeprowadzono 45 interwencji w zakresie przemocy w rodzinie, prowadzonych jest 29 niebieskich kart. Nie przeprowadzono żadnych interwencji w związku z dopalaczami i nie zatrzymano nieletnich pod wpływem narkotyków.

III. Zadania własne gminy

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i odpowiadające im działania do realizacji

Planując działania w ramach realizacji tego programu kierujemy się zasadą, że działania powinny mieć charakter długofalowy i stanowić kontynuację wcześniej podejmowanych zadań. Zbieżność celów i ich kontynuacja warunkuje ich skuteczność.

W ramach zadania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego oraz ambulatoryjnego.

- Realizacja programów terapeutycznych, niezbędnych do zdrowienia, nie gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, przeznaczonych dla pacjentów legionowskich Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia lub klientów organizacji pozarządowych, np. Caritas DWP w Legionowie, prowadzących działalność na rzecz osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków lub członków ich rodzin, po przedłożeniu uzasadnionych wystąpień. Programy te mogą być prowadzone przez specjalistów terapii uzależnień.
- Dofinansowanie dodatkowych grup terapeutycznych w skład których wchodzi mieszkańcy Legionowa, działających przy Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie.
- Doposażanie placówek terapeutycznych w Legionowie w materiały edukacyjne niezbędne dla pacjentów oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, po złożeniu pisemnych, uzasadnionych zapotrzebowań przez dyrekcję tych zakładów.
- Dofinansowanie do pobytów osób uzależnionych w programach terapeutycznych, w ośrodkach wspierających terapię takich jak np.: Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu –po złożeniu pisemnych wniosków wraz z uzasadnieniem przez osoby zainteresowane.
- Dofinansowanie do szkoleń, pobytów terapeutycznych osób współuzależnionych, doświadczających przemocy domowej – wchodzących w rolę ofiary (szczególnie dzieci) – po złożeniu wystąpień przez osoby zainteresowane.
- Współpraca i dofinansowanie stowarzyszeń, między innymi poprzez:
 - dofinansowanie działalności statutowej w zakresie oferowanej pomocy i wsparcia terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub członków ich rodzin.
 - wyposażenie podmiotów w materiały edukacyjne i informacyjne z przeznaczeniem dla podopiecznych oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin.
- Organizowanie mediacji rodzinnych niezbędnych do naprawy relacji rodzinnych oraz

rozwiązania konfliktów wewnątrzrodzinnych, w tym spowodowanych chorobą alkoholową, zażywaniem narkotyków.

- Dofinansowywanie spotkań integracyjnych przeznaczonych dla środowisk abstynenckich promujących życie w trzeźwości i uczących prawidłowych norm funkcjonowania społecznego (po złożeniu pisemnych zapotrzebowań).
- Współpraca organizacyjna lub rzeczowa z grupami Anonimowych Alkoholików funkcjonującymi na terenie miasta Legionowo w zakresie ich integracji i działań motywujących do życia w trzeźwości.
- Kierowanie osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki zachowań problemowych i rozwiązywania problemów uzależnień, na szkolenia związane z podnoszeniem kwalifikacji. Szkolenia te jako niezbędna forma specjalizacji zawodowej sfinansowane mogą być dla członków MKRPA, terapeutów pracujących w poradniach i samorządowych punktach konsultacyjnych, pracowników uczestniczących w realizacji Legionowskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii, dyrektorów szkół, pedagogów, nauczycieli, kuratorów sądowych, pracowników programów pracy środowiskowej, pracowników socjalnych pracujących na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców miasta Legionowo, działaczy organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem terapeutycznym.
- Finansowanie badań wykonywanych przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i społecznego. Zadanie to wynika z faktu kierowania przez MKRPA wniosków o obowiązek podjęcia leczenia przez mieszkańców miasta nadużywających alkohol oraz burzących ład i porządek społeczny.
- Dystrybucja materiałów edukacyjnych wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników służby zdrowia, nauczycieli, rodziców uczniów.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
- liczba osób korzystających z dofinansowania do zajęć terapeutycznych.

W ramach zadania:

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Na terenie miasta Legionowa nadal będą funkcjonować interdyscyplinarne Samorządowe Punkty Profilaktyczne działające w celu rozwijania profilaktyki rodzinnej i środowiskowej. Kontynuowane będą działania w Centrum Profilaktyki Al. 3 Maja 24 w Legionowie, tj. w ramach Centrum działań będą:

- Punkt Konsultacyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

prowadzący poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych, również doświadczających przemocy. Dokonywane będą mediacje w formie Wywiadu Motywującego, ewaluacja określonych działań i postaw podopiecznych / zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi/, prowadzona będzie praca motywacyjna na podstawie informacji, napływających od Prokuratury, Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy, Sądu Rejonowego w Legionowie i środowiska rodzinnego, mająca na celu rozbrajanie mechanizmów obronnych: w przypadku alkoholika – iluzji i zaprzeczania, w przypadku osób współuzależnionych nadopiekuńczości i nadkontroli. Z mocy prawa, Komisja inicjować będzie działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Legionowo, oraz wydawać opinie, w formie postanowień, o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym, a także:

- wysyłać wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o obowiązek podjęcia leczenia w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
 - przysyłać do Sądu Rejonowego w Legionowie wnioski o wgląd w sytuację małoletnich w przypadku zagrożenia zdrowia i życia dziecka,
 - realizować zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w kontekście Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 tj.:
 - ◆ prowadzenia procedury Niebieskiej Karty i przekazywania jej do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - ◆ uczestniczenia w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - ◆ udzielania osobom doświadczającym przemocy informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i prawnej oraz wsparcia,
 - ◆ prowadzenia rozmów z osobami stosującymi przemoc na temat konsekwencji prawnych i motywowania ich do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.
- Punkt Konsultacyjny Przemoc w Rodzinie prowadzący poradnictwo dla osób doświadczających przemocy oraz udzielający wsparcia psychologicznego mieszkańcom Legionowa będących w kryzysie, szczególnie na skutek doświadczania przemocy ze strony członka rodziny, również w formie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach i coachingu, prowadzone będą również porady edukacyjne o formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy oraz instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym prowadzący poradnictwo dla osób używających środki psychoaktywne oraz członków ich rodzin. Dla klientów prowadzone będą mediacje rodzinne będące niezbędną metodą dążenia do osiągnięcia porozumienia i wypracowania kompromisów rodzinnych, mających na celu lepsze funkcjonowanie rodziny jako systemu.
 - Samorządowa Poradnia Psychologiczna, prowadząca poradnictwo psychologiczne, głównie w formie psychoterapii dla mieszkańców miasta borykających się z problemami depresji, konfliktów rodzinnych, niewydolności wychowawczej i opiekuńczej oraz dysfunkcjami emocjonalnymi.
1. Punkty porad prawnych z zakresu przede wszystkim prawa rodzinnego dotyczących głównie lepszego funkcjonowania w warunkach doświadczania przemocy domowej, trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, problemów uzależnień.

- Otwarta grupa psychoedukacyjna prowadzona metodą psychodramy dla mieszkańców miasta Legionowo potrzebujących wsparcia psychoedukacyjnego.
- Współpraca z Oddziałem Powiatowym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Legionowie, w zakresie wzmacniania funkcji wychowawczych rodziców dzieci wymagających wsparcia emocjonalnego i zaopiekowania, poprzez konsultacje, wsparcie psychospołeczne i mediacje rodzinne.
- Ponadto, w ramach działań Gminy, zapewnia się:
 - kontynuowanie Legionowskiego Programu Odpowiedzialnego Sprzedawcy mającego na celu zachęcenie sprzedawców do respektowania prawa i konsekwentnej postawy odmawiającej sprzedaży napojów alkoholowych młodzieży, poprzez: podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do tych sprzedawców oraz działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W edukacji tej uwzględniać się będzie nie tylko aspekty prawne lecz również obszar osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz umiejętności praktyczne np. asertywne odmawianie sprzedaży.
 - Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy oraz realizacja zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba osób objętych poradnictwem,
- liczba skontrolowanych placówek sprzedających napoje alkoholowe.

W ramach zadania:

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczych, wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Działania prowadzone w ramach zadania przedstawiają się następująco:

Zakłada się funkcjonowanie:

- Świetlice Profilaktycznej w Szkole Podstawowej nr 2, ul. Jagiellońska 67,
- Świetlice Profilaktycznej w Szkole Podstawowej nr 7, ul. Królowej Jadwigi 7,
- Świetlice Terapeutycznej prowadzonej przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Niepokalanej Maryi Panny z Gandino, ul. J. Schabowskiego 4,
- Świetlice Socjoterapeutycznej Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Sikorskiego 11.
- Na terenie szkół funkcjonować będą profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne, których program obejmować będzie między innymi:

- zajęcia sportowe,
- warsztaty przedmiotowe,
- zajęcia artystyczne (plastyczne, muzyczne),
- edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- zajęcia wspomagające ucznia w nauce i wzmacniające jego tożsamość.

Celem zajęć będzie promowanie pozytywnych treści społecznych i wartości oraz stworzenie możliwości rozwoju umysłowego, psychicznego i społecznego dzieciom poprzez stymulowanie i usprawnianie rozwoju funkcji psychomotorycznych, wyrównanie braków w wiadomościach i umiejętnościach uczniów, eliminowanie niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji, jak również rozwijanie osobistych zainteresowań.

- zajęcia terapeutyczne o charakterze psychologiczno – pedagogicznym kierowane w szczególności do dzieci wykazujących zaburzenia zachowania i inne dysfunkcje. Terapia dla dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi prowadzona będzie przez specjalistów.
- 1. Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjacieli Dzieci i Młodzieży funkcjonująca na terenie Zespołu Szkół nr 3, mająca na celu rozwijanie umiejętności komunikacji, rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania i nazywania emocji, propagowanie zdrowego stylu życia, budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, ograniczenie przemocy i zachowań agresywnych
- 2. „Klub gimnazjalisty” prowadzony dla uczniów Gimnazjum nr 3 nastawiony na realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych, odkrywanie świata psychicznego i kształtowanie indywidualnych poglądów na otaczającą rzeczywistość, nabywanie umiejętności interpersonalnych, rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów.
- 3. Zajęcia muzyczno-plastyczno-teatralne dla dzieci i młodzieży z terenu Legionowa prowadzone w Miejskim Ratuszu - mające na celu rozwój artystyczny młodego człowieka rozwijanie u uczniów kluczowych kompetencji społecznych, wzmocnienie tożsamości dziecka,
- 4. Program pracy środowiskowej prowadzony przez pedagoga specjalnego /animatora zajęć ulicznych/ dla dzieci wykazujących zachowania ryzykowne, będących szczególnie mieszkańcami bloków przy ul. Sikorskiego.
- W ramach akcji „**otwarte boiska**” prowadzone będą otwarte zajęcia sportowe ogólnorozwojowe, realizowane na boiskach szkolnych, których celem jest właściwe zagospodarowanie czasu wolnego, eliminowanie i zapobieganie sytuacjom stresującym, tworzenie klimatu życzliwości i zaufania w którym dziecko czułoby się komfortowo, zajęcia zaspokajać będą potrzeby sukcesu poprzez stwarzanie sytuacji dających okazję do zadowolenia i doświadczania radości z osiągnięć, uczyć będą zasad zdrowej rywalizacji, minimalizowania zjawiska niepożądanych zachowań oraz pozwolą zaopiekować się każdym uczestnikiem, zarówno tym co wygrywa, jak i
- Zajęcia przeciwdziałające zachowaniom problemowym – dopalacze, cyberprzemoc.
- Wprowadzanie zajęć w różnych formach, z przeznaczeniem dla uczniów klas gimnazjalnych, przeciwdziałającym niepożądanym zachowaniom agresywnym szczególnie

wobec rówieśników.

- Wprowadzanie programów pracy środowiskowej nastawionych na rozwój osobowości dziecka poprzez prowadzenie zajęć artystycznych uwrażliwiających dzieci na rówieśników i wzmacniających u nich możliwość odbioru rzeczywistości.
- Organizowanie programów profilaktycznych w formie koncertów, małych form teatralnych, warsztatów socjoterapeutycznych oraz konkursów literackich i artystycznych z wyznaczonym celem profilaktycznym.
- Wprowadzenie wywiadówek profilaktycznych dla małych grup rodziców poruszających zagadnienia: komunikacji, aktywnego słuchania, sposobów radzenia sobie z własnym gniewem i złością, konstruktywnej krytyki, których celem jest poprawa relacji w rodzinie oraz pomoc w przeżywaniu trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej skutkująca przyjmowaniem nieagresywnych postaw. Wywiadówki będą wprowadzane będą po złożeniu przez dyrektorów szkół pisemnych zapotrzebowań na takie zajęcia.
- Zorganizowanie wypoczynku letniego w formie kolonii profilaktycznych LATO 2013 dla młodzieży z programem rekreacyjnym, zajęciami profilaktycznymi i terapeutycznymi w formie konsultacji indywidualnych oraz warsztatami uczącymi radzenia sobie w sytuacjach stresowych, zajęcia te prowadzone będą przez certyfikowanego specjalistę. Te formy wypoczynku oferowane będą 50 osobowej grupie dzieci z grupy wysokiego ryzyka tj. wywodzących się z rodzin niewydolnych wychowawczo, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży pozostających w Legionowie w czasie wakacji i ferii zimowych, poprzez zapewnienie możliwości uczestniczenia w różnych formach zainteresowań na terenie szkół i świetlic, klubów sportowych, boisk sportowych.
- Dofinansowanie profilaktycznych obozów i wyjazdów dla dzieci i młodzieży z programem przeciwdziałającym zachowaniom problemowym (picie alkoholu, braniu narkotyków, eksperymentowaniem z tzw. dopalaczami, agresji, przemocy, wzmacniających kompetencje społeczne, ugruntowujących system wartości wspierających w dokonywaniu właściwych wyborów życiowych, podejmujących osobiste przyrzeczenia życia w trzeźwości – stanowiącym jedną z najskuteczniejszych strategii profilaktycznych) organizowanych przez parafie legionowskie, stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe.
- Prowadzenie edukacji na rzecz dzieci krzywdzonych w rodzinach z przeznaczeniem dla wychowawców żłobka, przedszkoli oraz szkół. Zadanie to ma na celu ułatwienie diagnozy przez wychowawców dzieci doświadczających przemocy fizycznej i molestowania seksualnego, w celu zapewnienia im bezpieczeństwa.
- Dofinansowanie imprez ogólnomiejskich promujących zdrowy styl życia i właściwe wzorce rodzinne, patriotyczne i społeczne, traktowanych jako promocja bezpiecznej zabawy bez środków psychoaktywnych.
- Wprowadzenie zajęć ugruntowujących postawy trzeźwościowe, w formie warsztatów i wykładów psychologicznych dotyczących asertywności, właściwej komunikacji w relacjach interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem itp. dla mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, po rozpatrzeniu złożonych zapotrzebowań przez organizacje pozarządowe zajmujące się właściwym zabezpieczaniem czasu wolnego seniorów lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi.

- Wprowadzenie zajęć, w szczególności w formie warsztatów dramy, przeciwdziałających podejmowaniu zachowań ryzykownych i problemowych przez osoby w wieku senioralnym.
- Prowadzenie działań wspierających na rzecz rodzin wielodzietnych (określanych często jako grupy ryzyka) – wzmacniających ich funkcje opiekuńcze i bytowe w ramach Karty Dużej Rodziny.
- Uzupełnianie literatury fachowej znajdującej się w Wydziale Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych dla potrzeb specjalistów pracujących na rzecz profilaktyki.
- Wyposażanie wybranych podmiotów, w tym miejskiej biblioteki publicznej, placówek oświatowych, punktów profilaktycznych, legionowskich specjalistów pracujących na rzecz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w literaturę fachową z zakresu problematyki uzależnień.
- Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – terapeutycznych i socjoterapeutycznych.
- Dokonywanie zakupów materiałów edukacyjnych i sprzętu, produktów niezbędnych do realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych, profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców miasta.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba dzieci i młodzieży, rodziców uczestniczących w programach profilaktyki,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczba świetlic realizujących programy socjoterapeutyczne i liczba dzieci uczestniczących w tych programach,

W ramach zadania:

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie.

- Wspieranie finansowe i rzeczowe funkcjonowania i działalności statutowej stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji pozarządowych, działających na rzecz wspierania rozwoju emocjonalnego i psychofizycznego dzieci i młodzieży oraz dorosłych z problemem alkoholowym, narkotykowym i innych uzależnień

Samorząd będzie powierzał i wspierał realizację poszczególnych zadań w zakresie **promocji zdrowia psychicznego, promocji zdrowego stylu życia**, informowania o szkodliwości substancji psychoaktywnych, edukacji psychologicznej i społecznej, wypełniania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zajęć terapeutycznych dla osób wykazujących zaburzenia zachowania, dysfunkcje społeczne, programów służących rozwijaniu kompetencji społecznych, niwelowaniu zachowań ryzykownych wśród mieszkańców miasta, programów na rzecz aktywizacji i integracji przez instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe zgodnie z lokalnymi potrzebami

i uwarunkowaniami. Współpraca następować będzie na podstawie złożonych projektów, w trybie zakupu usług profilaktycznych oraz zgodnie z zasadami określonymi ustawą z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 z póź. zm.) jak również zgodnie z Programem współpracy Gminy Legionowo w 2013 roku z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W tym też trybie następować będzie wspieranie zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – działania wychowawcze wraz z wyżywieniem, prowadzone przez placówki opiekuńczo wychowawcze, a szczególnie placówki wsparcia dziennego na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin ubogich potrzebujących wsparcia emocjonalnego, będących mieszkańcami miasta Legionowo.

Dodatkową formą wspomagania będzie promowanie działań w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta Legionowo oraz przekazywanie materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba podmiotów uczestniczących w realizacji programu

W ramach zadania:

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

- Kontrola zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach prowadzących sprzedaż oraz sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych prowadzona jest przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba wizytacji przeprowadzonych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. ZAKOŃCZENIE

Legionowski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii jest narzędziem szeroko rozumianych działań profilaktycznych oraz działań mających na celu ograniczanie problemów wynikających z nadużywania i uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych, jak również przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, wykluczeniu społecznemu oraz wspomaganie reintegracji społecznej.

Biorąc pod uwagę, że jeśli do głównych działań podejmowanych w ramach Programu zaliczymy zapobieganie powstawaniu nowych problemów, niwelowanie i zmniejszanie rozmiarów problemów już występujących oraz powiększanie zasobów systemowych i materialnych służących osiągnięciu założonych celów, to przyjąć należy, że program profilaktyczny obarczony jest w jakimś stopniu błędem niedostatecznej przewidywalności zarówno w diagnozie jak i zaplanowanych przedsięwzięciach. Dlatego też Program, traktować należy nie tylko jako zestaw sztywnych wytycznych i wskaźników gwarantujących powodzenie, ale jako ogólny zbiór elastycznych planów, zamierzeń i polityki Gminy Legionowo wobec problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Legionowski Program, tworzony w oparciu o wiedzę i doświadczenia z lat poprzednich stara się uwzględnić jak najszersze spektrum uwarunkowań i konsekwencji wynikających z używania substancji psychoaktywnych, jednocześnie jak najbardziej starając się uwzględniać faktyczne problemy, dotyczące lokalną społeczność, co w efekcie pozwoli na rozwiązywanie tychże problemów w stopniu możliwie jak najpełniejszym i uwzględniającym interesy wszystkich stron.